

P GLASOVA Panorama

KRANJ, 15. SEPTEMBRA 1962 — Leto II — Št. 36

Največja predstava

Največja sportna prireditelja v Evropi letos v Beogradu - Na tekaških stezah, atletiških in travnatih grišču se bo pomerilo nad tisoč tekmovalcev iz vseh evropskih držav

Sportno središče na Topčiderskem brdu verjetno do sedaj še ni imelo bolj slovesne podobe kot v sredo popoldne, ko so uradno odprli letošnje evropske atletske igre. V Beogradu so za to veliko prireditev zgradili celotno naselje na Košutnjaku, kjer stanujejo tekmovalci, atleti in atletinje iz 28 držav, preuredili so stadion na Topčiderskem brdu in za novinarje odprli nov hotel na Slaviji.

Prvenstvo "kraljice športov" v Beogradu ima še en pomen. Letošnje prvenstvo Evrope sovpada s pomembnim jubilejem, saj v tem letu slavi mednarodna atletska federacija petdesetletnico obstoja. Atletika spada po svoji razširjenosti in zgodovini med najstarejše športe na svetu.

Tržičani po ukliatvi gorskih dirk na Ljubelj niso vrgli »puške v koruzo«. Ker so navajeni, da gledajo napeta tekmovanja na »jeklenih konjih«, so letos prvič organizirali »čez drn in strn« na motornih kolesih. Ljubitelji drzne vožnje bodo v nedeljo prišli na svoj račun, ko se bodo na gorskem zemljišču v Tržiču pomerili naši in tuji tekmovalci

Nevarna igra na polju

Zarjavela italijanska ročna bomba je 17 let po vojni spravila v grob mladega delavca - Zakaj se mladi ljudje igrajo z orožjem?

Veliko nesreč, pri katerih je zarjavela italijanska bomba, ni polnoletnih prič, ljudje radi po svoje obrnejo. Kljub temu da smo na treh straneh slišali drugačno verzijo nesreče - ljudje so namreč v svojem ustnem izročilu že marsikaj dodali - ne moremo zamolčati resnih posledic, ki jih je sedemnajst let po vojni povzročila zarjavela italijanska ročna bomba. Mladi ljudje prej ne verjamejo, dekler lahkomišelnosti ne plačajo na svoji koži. Čeprav je bilo podobnih primerov po vojni že nič koliko, se iz vsega tega nisimo ničesar naučili.

V torek popoldne sta na izkopanem krompirišču delala dva mlada delavca kmetijskega posestva iz Zabnice. Ker jima za delo ni bilo mar, sta bila vsa iz sebe, ko sta na zemljišču našla za-

SREČANJA Z LJUDMI

Na mednarodnem festivalu v Teplicah na Češkem je bila podeljena prva nagrada Kranjčanu Janezu Marčiču za umetniško fotografijo »Istrske soline«. Razen nagrajene so bile sprejete na razstavo še tri njegove fotografije. Zaenkrat je pripotovalo iz Češke šele obvestilo o nagradi, medalja pa še sledi. Avtor prvo nagrajene fotografije namreč sam ni bil na Češkem, čeprav je gotovo, da ne bi imel nič proti, če bi lahko spremljal svoje slike na mednarodne razstave. Tako bi prepotoval že prav vse kontinente.

● Ste že večkrat dosegli podobno priznanje kot letos v Teplicah?

Doma imam okoli 30 nagrad in priznanj, ki sem jih dobil za svoje fotografije. Sodeloval sem na več kot

Velemojster fotografije

stotih mednarodnih razstavah. Najbolj sem bil vesel srebrne medalje pred leti na Dunaju in dveh bronastih medalj z dvakratnega sodelovanja na razstavi desetih najboljših mojstrov umetniške fotografije v francoskem mestu Clichy.

● Kdaj ste naredili prvo fotografijo?

Ko sem hodil v četrto gimnazijo. Prav nič se ne spominjam, kaj je predstavljala in kako je uspela. Največ sem slikal v študentskih letih, ko sem imel dovolj časa.

● Kakšni motivi so vam najljubši?

Največkrat skušam prikazati pokrajino na kar se da zanimiv in nov način.

● Ali je res, da nimate niti ene svoje fotografije?

Res. Saj poznate tisto staro resnico, da je kovačeva kobila vedno bosa.

● Kdaj nam boste pokazali svoje slike?

Kar napišite, da bom spomlad pripravlil samostojno razstavo. Če bo to v časopisu, bom morda le držal objubo, ki jo že zelo dolgo dajem svojim znancem.

METKA SOSIC

Rekli so.

»V berlinskem zidu je praktično vse mogoče.«
Albertz, zahodnoberlinski senator

»Adenauer je sedaj dosegel tisto, kar Hitler ni mogel doseči z orožjem.«
Rustov, sovjetski novinar

»Velika Britanija se ne želi pridružiti Skupnemu tržišču, ki bi videlo samo sebe in poskušalo, da se od ostalih loči z zidom.«

Herold Macmillan,
britanski premier

»Vsi dosedanja generalni sekretarji Arabske lige so bili vedno optimisti. Tudi prvi generalni sekretar lige Abdel Rabman Azam je bil optimist in pogledje samo, kako daleč nas je spravil njegov smeh.«

Talal,
saudijski princ

»Ne želim več prajemati prijateljskih in sladkih pisem, v katerih delijo priznanje in spoštovanje Kambodži. Želim spoštovanje, obenem pa zahtevam tudi jamstva za svojo drželo.«

Norodom Sihanuk,
kamboški premier

»Ne vem, zakaj bi priznanje Vzhodne Nemčije predstavljalo takšen problem. Če generali v Južni Ameriki napravijo kakšen državni udar, ZDA vedno pobitijo, da jih med prvimi priznajo.«

Nikita Hruščev,
sovjetski premier

»Najbolje plačani pisatelji v Ameriki niso tisti, ki pišejo knjige, temveč ljudje, ki napisane knjige priredijo za žepne izdaje.«

Samuel Hewitt,
ameriški kritik

Odločilna ura

Napeto in v velikem pričakovanju so v Londonu stekle ure, kakor da bi šlo za odločilno šahovsko partijo, ko so pred dnevi začeli konferenco voditeljev BRITANSKE SKUPNOSTI NARODOV. Pred mesecem se je v prestolnicah nekdanjega britanskega carstva — pod krono angleške kraljice — razširila odbrodosla novica, da so se v Bruslju razšli brez »čistih računov«. Ni bil namreč Macmillan tisti, ki je britanskim volivcem skušal pojasniti, da so bili bruseljski razgovori neuspešni, ampak avstralski predsednik Menzies, ki ga razen voditeljev Kanade in Nove Zelandije pristejajo med najodločnejše nasprotnike pristopa Velike Britanije k Skupnemu tržišču.

Se pred meseci je avstralski voditelj ocenjeval pristop Vel. Britanije k Skupnemu evropskemu trgu za največji polom v dvajsetem stoletju. V juniju mesecu je po televiziji opozoril Britance, če bodo ukinili manjšo carino za izdelke iz prekomorskih držav, bodo članice Commonwealtha zagnale tak hrup, da ga London ne bo vzdržal.

Dobri živci

Sklicanje posvetovanja državnikov BRITANSKE SKUPNOSTI, ki te dni zaseda v Londonu, je bilo napeljeno na pomirjenje razburjenih prekomorskih dežel. Medtem so se namreč že nekoliko razjasnili pogoji, pod katerimi bi Velika Britanija stopila v evropsko družino in staremu Evropejcu Macmillanu je bilo lažje ponuditi prekomorskim voditeljem pomirjevalno sredstvo.

Medtem je seveda na stran zagovornikov britanske prekomorske politike stopila tudi domača opozicija. Sredi meseca avgusta je nekdanji socialistični predsednik, sedanj lord Attlee, naročil pri

enem izmed največjih časopisnih kraljev v Veliki Britaniji lordu Beaverbrook oglase, ki so prinašali takšno besedilo: »Stojte! Anglija ne sme postati evropska provinca, ki nam bo od roke.«

Takšne in podobne oglase — zasnovane na angleškem ponosu in narodnostni zavesti — je širil tudi konservativni lord Avon (Anthony Eden) in drugi poslanci na klopih Spodnjega doma, dokler je bila seveda večina voditeljev Commonwealtha proti pristopu. Vendar je bri-

Haroldu Macmillanu očitajo, da ima preveč evropsko kri-

tanska vlada v zadnjem času uspela z objavo »bele knjige« odločen odpor omiliti.

Bela knjiga ali nova MAGNA CARTA

Odpor proti britanskemu pristopu k Skupnemu trgu se je začel krhati, ko se je zvedelo za stališča, ki jih je čuvar pečatov minister Heath zagovarjal za zeleno bruseljsko mizo, za katero so delali predstavniki šestih evropskih držav.

Vse odvisne in neodvisne dežele britanske skupnosti bodo smele prosto izbrati, če želijo pristop k tej gospodarski skupnosti po pristopu Velike Britanije. To

velja za preko 50 dežel, ki so bila nekoč britanska ozemlja.

Za Nove Zelandije, ki na britanskem otoku proda 90 odstotkov svojih mlečnih izdelkov in 90 odstotkov mesa, bodo izdelali poseben sporazum.

Za žito in meso, ki jih prodajata Kanada in Avstralija — znano je, da Velika Britanija uvaža 20 do 30 odstotkov teh viškov iz Kanade in Avstralije — bodo izdelali nove pogodbe v okviru Skupnega trga.

Z azijskimi članicami Commonwealtha — z Indijo, Pakistanom in Ceylonom pa bi sklenili nove trgovinske pogodbe in opustili carino za uvoz čaja, kar bi bilo predvsem ugodno za Indijo.

Sredi ostrih škarij

Britanski načrti so naleteli na nerazumevanje na dveh straneh. Ko so bili kazavci skoraj že na dvanajsti uri, je na zavore v Bruslju pritiskala Francija. Fran-

Križem po svetu

Pariz

Francoski minister za informacije je pred kratkim na vprašanje nekega novinarja, katero osebnost de Gaulle namerava postaviti za svojega naslednika na položaj predsednika francoske republike, odgovoril: »Edini predsednik, s katerim bi bil de Gaulle zadovoljen, je Adenauer.«

Washington

Ko je ameriški podpredsednik Johnson pred kratkim pešoval po nekaterih evropskih državah, ga je v istambulske predmestni četrti zastavil nek fant in ga v angleščini nagovoril: »Kako ste, zelo me veseli, da vas vidim.« Johnson se je nasmejal in vprašal fantja, koliko je star. Fant je hitro izginil in se čez nekaj minut vrnil z odgovorom: »Sestnajst. In vi?«

cozi so zahtevali, da naj Britanci najprej položijo denar v evropski kmetijski sklad, iz katerega so do sedaj izvlekli največ korist francoski kmetje. Čuvar pečatov je to francosko zahtevo zavrnil. — Razgovori v Bruslju so potem postali težavni in utrudljivi. Prekinili so jih s sporazumom, da jih jeseni zopet obnovijo.

V Londonu pa so začeli pripravljati konferenco državnikov prekomorskih dežel. Na tej konferenci je Macmillan pred dvema dnevi skušal nagovoriti oddaljene člane britan. skupnosti, da prenehajo nasprotovati britanskemu pristopu.

Trije dnevi napornih borb v vodil za vstop v prvo zvezno waterpolo ligo so se končali za domačine z razočaranjem. Kranjskim waterpolistom je zmanjkalo »duše in srca«. In potrjim gledavcem na koncu še glasu. Tem bolj pa so bili iz sebe redki navijači Crvene zvezde. Eden med njimi je po končanem tekmovanju skočil s skakalnega stolpa kar obleden v vodo

globus • globus • globus

• KENNEDY KOT KOPAVEC

Predsednik ZDA John Kennedy, slavnati vdovec v času, ko je bila njegova žena na počitnicah v Italiji, je izrazil nedeljski dopust, da se je petnajst minut dolgo sam kopal v Pacifiškem oceanu. Pri kolanju ga je spremljal rešilni čoln in — telesna straža. Po kolanju pa je predsednik zašel v množico nekaj tisoč kopavcev, ki so ga prepoznali in stiskati je moral roke posebno mladim dekletom.

• RAZPUSTITEV HAREMA

Saudijski princ Talal, brat kralja saudijske puščave, je pred kratkim razpusstil svoj harem in sužnje ter jim ob razpustitvi izplačal tudi odpravnino. Prinčevi bratje Abdel

Muhsin, Navaf in Abdel Rahman so posnemali Talalov sklep. Kralj Saudijske Arabije Saud je na to zagrozil z disciplinskim kaznovanjem: »Neumni norci, neodgovorni mladi zaletavci, ki mislijo, da bodo s tem zavrgli tradicijo in jo napravili smešno.«

Odgovor nekdanjega finančnega ministra v vladi Saudijske Arabije je bil bolj očitač: »Kralj Saud ni noben vladar 20. stoletja. Se manj je Saud kralj prejšnjega stoletja. Saud je skratka podoben neandertalcu.«

• NAG V MRTVEM MORJU

Predsednik Slonokoščene obale, ki je bil pred kratkim na uradnem obisku v Izraelu, si je vpriču svojega spremstva sletel obleko in skočil nag v Mrtvo morje.

Pet dni po grškem kopnem in morju

Zadnji dnevi na Jadranu

Neznosna julijska vročina je odstopila mesto zmernejši avgustovski, ko smo se v prvih popoldanskih urah pripeljali v Dubrovnik. To je bila predzadnja postaja našega jugoslovanskega potovanja po Jadranu na jugoslovanski strani. Vsi smo že ob pristajanju nestrpno čakali ob stopnicah, da bi čimprej stopili na vroča dubrovniška tla (razen Amerikanov seveda). O Dubrovniku ni povedati kaj novega. Se vedno trajajo DUBROVNIŠKE IGRE, ki pa so takrat že polagoma prehajale v zaključni del. Zanimiva je bila ena sama turistična zgodbi- ca, ki vam jo moram opisati.

Bilo je kljub vsemu še precej vroče. Zato sem se napotil v mesto brez srajce. Tako ob vstopu na avtobus, ki vozi iz Gruža v mesto, pa sem videl, da sem ga polomil. Sprevodnik me je brez usmiljenja nadrl in to s precej "elementarnimi" besedami, tako da mi ni preostalo drugega, kot da sem se skušal na zvit način obdržati na avtobusu. Vljudno sem mu razložil, kako in kaj, čeprav mi takrat niti najmanj ni bilo do kakršnekoli vlijudnosti. Nič ni pomagalo. Peljal sem se samo dve po-

stavi, potem pa je sprevodnika minila potrpežljivost prenašati mojo "nemoralnost" in kratko malo me je postavil na vroči dubrovniški asfalt. Mahnil sem jo peš naprej in obenem skoval enostaven načrt, kako pridem nazaj, ker sem si predstavljal, da bodo približno iste sitnosti.

Po kovanju sem se spet postavil v vrsto, ki je čakala na vozilo, tokrat na tramvaj. Tramvaj potegne in sprevodnik prične pobirati denar. Priđe do mene in prične govoriti o srajci. Jaz pa sem začel odgovarjati angleško.

"Kje imate srajco, tovariš. Brez nje ne morete na tramvaj. Prosim, na naslednji izstopite."

"Oprostite, prosim! Ne razumem vas!" rečem po angleško.

Sprevodnik začne razlagati z rokami in kaže na svojo srajco. Ko vidim, da ne razume angleščine, mu odvrnem.

"Dragi, saj me boš pustil, da se bom peljal, ker govorim angleško. Ko bi tako, bi moral peš."

kot sem prej v avtobusu, pa Sprevodnik še enkrat poskusi z rokami.

"Daj, no, daj, saj se ne

izplača!" rečem še enkrat.

Sprevodnik zamahne z roko in se nasmehe ter vzame ponujeni drobiž. Nank te zgodbe: slovenske prsi so nemoralne, angleške pa ne — ali: če ne znate vsaj enega tujega jezika, se v Dubrovniku ne morete voziti na tramvaju brez srajce.

KABINE SO, KABIN NI

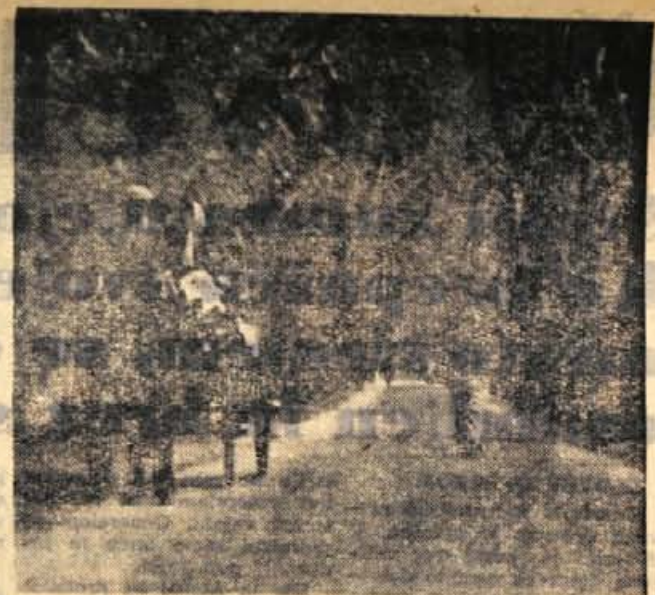
V Dubrovniku se je posadka zastopnikov jugoslovanskega turizma povečala za šest članov — turistov iz Bosne in Hercegovine, vkrcala pa sta se še dva Američana s svojim avtomobilom in takoj dobila kabino. To mi je dalo misliti, zakaj ko sem jaz na Reki prosil zanj, je ni bilo. Prezebal sem na zadnjem koncu ladje in lahko si predstavljate, kakšen obraz sem napravil, ko sem zvedel, da ima obriti cucek dveh Američank prav tako kot vsi inozemski turisti svojo kabino. Kaj hočemo — inozemski cucek.

Premišljal sem potem, kako bi bilo, če bi se ladja potapljala, kakšne prednosti bi inozemci uživali tam. Skoraj prepričan sem bil, da bi se oni prvi akobacali v rešilne čolne.

V SLOVENIJI DESET POKLICNIH GLEDALISČ

Družina iz Francije, ki je potovala v Grčijo in nazaj z našo ladjo, je bila oborožena z vsemi mogočimi turističnimi vodiči in — z denarjem seveda. Prijaznega možakarja, družinskega poglavarja, ki so mu vsi na palubi za kabinske potnike pravili general Salan, sem poprosil, če mi za kratek čas pokaže ilustriranega vodiča po Jugoslaviji v francoščini. Prelistal sem nekaj strani in opazil, da so ga pisali naši in francoski avtorji. Literarno preteklost in sedanost Jugoslavije predstavljajo na primer Njegoš (na prvem mestu), Prešeren, Cankar, Zupančič in Andrič. Zanimivo je poglavje o gledališčih, ki ga je napisal neki Francoz. Ko izlije svoj slavospev slovenskim igravcem, kulturi njihovega telesa in jezika ter neoporečnemu temperamentu, seznanil bravca tudi z gledališči. "Lahko si predstavljate," piše, "kakšna kultura je to, če ima ta mali, komaj nekaj več kot milijonski narod, kar deset državnih gledališč, da ne govorimo o neštetihi amaterskih skupinah na podeželju!"

Morda so v tistih desetih vsteta tudi taka, kot je zdaj kranjsko, ali pa štejejo gle-

Za turiste v Grčiji dobro poskrbljeno. Hoteli so najrazličnejši od najdražjih pa do smešno cenenih, a vselej čistih. Kočije še vedno vozijo po mestnih ulicah in po parkih in so kot taksiji izredno poceni

dališke hiše po gledaliških direktorjih, zakaj teh bi se danes kljub samo štiriigledališčem še vedno dalo najti deset!

AMERIKANEC DOŽIVI DRUGI POLITIČNI PORAZ NA JADRANU

Stal sem na prednjem delu ladje in čakal, kdaj se bodo pred nami pokazale visoke planine, ki bodo pomenile albansko republiko. Z levim očesom sem opazil, kako se je politika iz Cambridgea, ki je prav tako opazoval daljavo, približal Amerikanec, ki plača dva dolarja za strženje. Očitno bi se spet rad pogovarjal z njim, pomislil in prisluhnem.

"Oprostite za tisto včeraj," zmanca Amerikanec. "Hotel bi vam zdaj nadrobneje razložiti svoje stališče."

Cambridge molči.

"Ali ste laburist?" vpraša Amerikanec. Očitno ga je to najbolj skrbelo.

"Ne!" odgovori Anglež in se nasloni na hrbet.

"Vedel sem, da ne. Saj ste videti čisto normalni! — vzklíkne pomirjeno, prepričan, da bo šlo zdaj vse gladko.

"Mislite, da bi laburista spoznali na oko?"

"Ah seveda, to sem prepričan!"

Molčita in gledata naprej. Anglež se obrne in nasloni na trebuh.

"Ste vi republikanec?" nadaljuje že začetni politični dvogovor študent. Vpraša popolnoma običajno, čeprav je bilo v njegovem glasu čuti, da bo svojega nasprotnika zdaj, zdaj pičil s kako jedko besedo.

"Seveda!" mu odgovori samoumevno Amerikanec. Skoraj malo ponosno.

"Vedel sem, da ste. Saj ste videti čisto abnormalni! — reče mali rdečelasi študent in gleda dalje proti Albaniji, očitno zadovoljen, da je tako učinkovito zaključil strankarski spopad.

Amerikanca pa se zatrese spodnja ustnica, ko doživi svoj drugi politični poraz na izletu, ki ga stane 8.000 dolarjev.

POČASI PREKO JADRANA V BRINDISI

Z večerjo zgodaj, smo poglegli v svoje naslonjače na ladji in v poslušanju pogovora med mornarji, ki so že na široko komentirali prvo kolo zvezne nogometne lige in prvi nastop njihovega ljubljence Hajduka, poskušali zaspati. Drugo jutro nas je čakal obisk v prvi tuji luki — Brindisiu. O Brindisiu pa kaj več v naslednji reportaži.

MITO TREFALT

Grkom sicer ni ostalo kdove kakšno število antičnih kipov, saj so danes največja umetnine antičnih umetnikov raztresene po angleških, francoskih in italijanskih muzejih, kar pa je ostalo na grškem je večinoma brez glave, posebno kipi grških bogov in polbogov. To so posledica turške okupacije, ki je na ta način sramotila grške religiozne kulte. Seveda danes ne manjka turistov, ki postavljajo glave na te skulpture in jih potem prijatelji fotografirajo

Med najprivlačnejšimi turističnimi letovišči je prav gotovo Apolonovo kolo. Posejano s hoteli in kopališči, jadrnicami in motornimi čolni pa tudi številnimi jahtami. Grki trde, da takega sončnega zahoda kot je na tej obali ni nikjer na svetu

Človek in stroj

Stroji zamenjujejo ljudi pri delu - Ko prepušča svoje roke in delovno mesto strojem, se človek počuti osamljen in brez stika z življenjem

Kljub vsemu temu je pred kratkim neki ameriški znanstvenik dejal, da bo avtomatizacija v industriji izzvala hujšo krizo, kot je bila leta 1930.

ZADNJA URA CLOVEŠTVA?

CLOVEK IN STROJ

Zmeda v industrijsko razvitih državah je splošna. V Ameriki je skoraj dva milijona delavcev zgubilo delovno mesto po zaslugi vedno bolj dovršenih strojev. Zaradi porasta produktivnosti dela je v zadnjih desetih letih izgubilo delovno mesto vsak teden 25 tisoč ameriških delavcev. Z dobo avtomatizacije nastajajo v proizvodnji povsod velike in občutljive spremembe. Indu-

strija ne rabi več delavcev, kot generalom niso več potrebni vojaki. Generalom so potrebne samo tarče in industriji potrošniki.

Ves ta razvoj ni protisloven. Stvar je videti fantastična za državnike, sociologe in ekonomiste, če je ne bi dopolnjevalo psihološko in moralno ozadje.

ALI JE ČLOVEK OPRAVIL SVOJE?

Vprašanje, ki ga po svetu zelo pogosto postavljajo, se

glasi: »Ali je človek preživel svoj vek?« Ali je primerno in v pravem času, da postavimo to vprašanje?

Vprašanje je primerno, ker je odgovor nanj resnejši kot kdaj koli.

Pred nekaj leti sta bila neki tvrdki v Chicagu potrebna dva delavca za proizvodnjo tisoč radijskih sprejemnikov na dan. Sedaj ji je potrebno šest delavcev, da dnevno izdelata tisoč televizijskih sprejemnikov. Neki drugi ameriški tovarni je potrebno 30 delavcev za celotno proizvodnjo raket. Slika v Ameriki ni osamljena. V Franciji je od leta 1947 do letni proizvodnja v podržavljeni tovarni »Renault« porasla štirikrat, medtem ko se je število delavcev in uslužbencev povečalo samo za 15 odstotkov. Lahko bi našli na stotine primerov od industrije stekla do strojev, da bi potrdili, da avtomatizacija osvaja svet.

SKLEPANJE IN SKLEPNI RAČUN

Značilen sklep iz opazovanja premikov v industriji je naslednji: vedno manj opravil ostane, ki jih stroji ne bi bili zmožni opraviti. Stroji so postali tako dovršeni, da lahko sami prebirajo sadje, izdelujejo nove stroje in celo usmerjajo in ukazujejo ljudem. Stopili smo v obdobje, ko najbolj dovršeni stroji ovirajo delo zastarelih na primer v 21 minutah sestrojev.

Ameriški pisarniški stroj stavi plačilno listo za izplačilo dvotedenskega zaslужka osemstisoč delavcem, robot v ameriški samopostrežni prodajalnici pa po delovnem času sam ugotovi blago, ki mu je treba povečati zalogo, elektronski možgani v britanskem ministrstvu za socialno skrbništvo pa opravljajo delo za 2.630 uslužbencev. Več ti stroji niso človeku sovražnik. Niti eden gospodarstvenik temu ni oporekal.

V zadnjih 150 letih smo bili priče »prihoda strojev na oblast«. Delavci so nastopali proti strojem, ki so jih gledali kot »tatove kruha«, uničevali so jih in metali med staro železo. Zakaj? Zato, ker so se stroji pojavljali nepričakovano, v času, ko je ureditev socialne zakonodaje še zaostajala in zaščita, ki so jo dobili delavci, zdaleka ni obvarovala delavskih družin pred občutnimi socialnimi potresi.

Zadnjih petdeset let je človeštvo napravilo ogromen korak naprej v intelektualnem pogledu. Zdaj od delavcev zahtevamo neprimerno večje sposobnosti kot pred pol stoletja. Iz tega zapažanja lahko napravimo zaključek, da človeštvo ne preti neposredna nevarnost, da se počuti kot nekaj, kar je preživeto.

Vendar sprememb ne smemo zanemarjati. Naš svet postaja vse bolj čaroben, hkrati pa tudi vse bolj preteč.

ZANIMIVOSTI

● TEMELJI IZ RUMENJAKOV

Pravijo, da ima hiša Aleksandra Dončova na obali Vardarja nenavadne temelje. Zgradili so je pred 90 leti in namesto vode v malti za temelje menda uporabili rumenjake. Temelji, ki so skoraj 10 mesecev na leto pod vodo, so najbolj zdravi del te hiše.

veliko radovednežev in skoraj nič ponudnikov. Prodane so bile le nekatere dragocene slike, za stenske slikarije pa se ni nihče potegoval. Vzrok za to je njihova velike umetnine veliko prostora, na kopnem pa skoraj ni tako velikih sten, na katere bi bilo umetnine mogoče preseliti.

● TELEVIZIJA NA POLJSKEM

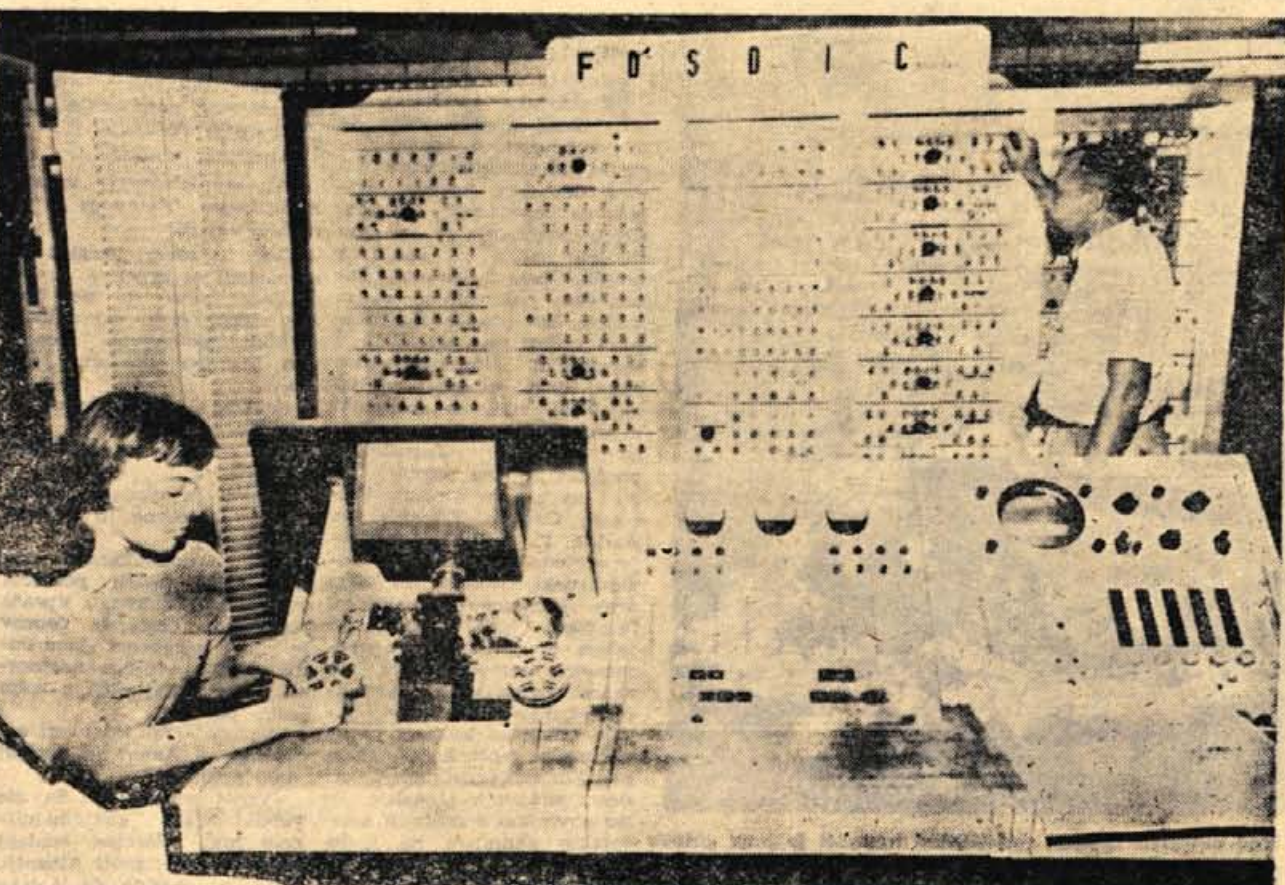
Poljski listi so prinesli zanimive podatke o številu televizijskih sprejemnikov in gospodinjskih strojev na Poljskem. Na Poljskem imajo sedaj okoli 1 milijon televizijskih sprejemnikov, lanskoleto pa jih je bilo samo 650.000. Nadalje so na Poljskem našli poldrugi milijon šivalnih strojev, 250.000 hladilnikov, 700.000 sesavcev za prah, 5,5 milijonov radijskih sprejemnikov, 4,5 milijone koles in 150.000 avtomobilov.

● AVTOBUS NA VODI

Novo vozilo, ki ga imenujejo avtobus na vodi, ker drsi po vodni površini, je začelo pred dnevi prevažati potnike v Veliki Britaniji. Avtobus na vodi lahko prepelje 24 potnikov.

● PREMAJHNE STENE

Ameriški parniki »Normandie«, »Liberte« in »Ile de France« so odslužili. Razumljivo je, da bodo iz njih pobrali dragocene slike in stenske slikarije, ki so v mnogočem pripomogle, da so omenjeni parniki pripadali vrsti najbolj luksuznih plovnih objektov. Lastniki parnikov so si zelo veliko obetali. Na orjaških ladjah so od prodaje umetniških del, vendar so bili krepko razočarani. Na dražbi se je zbralo

Elektronski stroj FOSDIC opravlja delo za 2000 ljudi. Uporabljajo ga pri zbiranju podatkov različnih popisov

LEPOTA izpodriva srečo

»Lepe žene nimajo sreče v življenju«, trdi francoski novinar na osnovi rezultatov svoje ankete. Iz njegovega članka povzemamo nekatere zanimive ugotovitve

Pred nekaj meseci so v Franciji veliko pisali o poskusu samomora lepe igravke Ive Nicolson. Ta je novinarjem izjavila, da je želela umreti zato, ker se njen partner Tony Perkins ne zveni zanjo. Ko je Perkins to zvedel, je bil zelo presečen in ji je takoj telefoniral. Igravka ga je prosila, naj se ne razburja, ker je to izjavila samo zato, ker je pač treba dati neko pojasnilo.

Poskus samomora je prišel kot posledica cele vrste težav in razočaranj. Toda za vsemi temi drobnimi nesrečami je bila tudi večja, pred katero je Ive hotela zbežati — bila je preveč lepa. Njena lepota, ki ji je omogočila bleščeč vzpon najprej kot manekenki in nato kot filmski igravki, jo je pripeljala do obupa. Kako je mogoče misliti na smrt, če je človek tako lep? — so se spraševali ljudje, ko so opazovali nje-ne slike v časopisih.

MLADE IN LEPE SAMOMORIVKE

Statistiki v svetovni zdravstveni organizaciji razpolagajo s podatki o samomorih in poskusih samomorov z vsega sveta. Tako so lahko ugotovili, da so lepa dekleta veliko bolj nagnjena k samomorivskim mislim kot dekleta in žene, katerih obrazi pri moških ne vzbujajo pozornosti. Od 250 samomorov evropskih žena leta 1960 jih 140 odpade na lepe. Med 1200 ženami, ki so se usmrtila na svetu v enem letu, je bilo več kot 800 žena, ki so veljale za lepe in privlačne.

Razumljivo je, da se pri tem vsiljuje vprašanje, če so lepa dekleta sploh lahko srečna.

Pri svojih raziskovanjih je novinar prišel do zaključkov, da lepa dekleta nimajo večjih izgledov, da se poročijo kot ostala. Prednost lepote preneha med 18 in 20 letom, ko postajajo problemi resnejši in se je potrebno odločiti za vse življenje. Direktorica neke ameriškega deklisknega zavoda je o lepih dekletih izjavila: »Videti je, kot da se njihovi problemi povečujejo z lepoto. Dekleta

z manj lepote se zadovoljijo s tistim, kar so in odločno branijo svojo srečo. Lepotice pa so veliko bolj ravnodušne. One si mislijo: eden je izgubljen, našla bom deset drugih. Toda na koncu se same izgubijo.«

GRDE ŽENE PREVZEMAJO MOŽE

Neka lepota je dejala: »Imamo veliko težav v borbi proti grdim ženskam. — Prevzele so nam vse moške... Lepim ženam je vsekakor všeč, da so vse v središču pozornosti. Težave pa se začnejo, ko nezavestno začno izgubljati svojo »samokontrolo« oziroma kadar začno temu pripisovati preveliko važnost. Nato se pojavi še problem: koga izbrati. Pravilo je že, da se slabo poročajo, da se ločujejo in spuščajo v najrazličnejše avanture. Preveč lepa žena ne pozna cene sreče. Vse ji je videti lahko. In v tem leži korenina drame.

Psihater, ki je ziravil Brigitte Bardot po poskusu samomora, je dejal: »Preveč je bila izžrpana od iskanja sreče. Mnoga lepa dekleta so v podobnem položaju. Čuti jo, da jih je fizična podoba enostavna izdala. Lepota zahteva od žene močan karakter. Če tega ni, se obrača proti njej sami. In pogosto jo uniči...«

TRIDESET DIORJEVIH MANEKENOV

Od tridesetih manekenov, ki so bili od 1947. leta do sedaj v eni najbolj znanih pariških modnih hiš, je 20 nesrečnih. Med njimi je kar 14 ločenih žena. Samo pet je srečnih. Na vprašanje, če mislijo, da bi bile bolj srečne, če bi bile manj lepe, so vse odgovorile z da. Upravnica evropske agencije za uveljavljanje lepih deklet je dejala: »Moja dekleta so preveč lepa. Ljudje se jih bojijo. Vse sanjarijo o navadnih mladeničih, ki bi jim omogočili preprost, a srecen zakon. Samo vsaka deseta v tem uspe. A ostale največkrat poskušajo najti pozabljene v alkoholu... Pozabljene — od česa? Od tega, ker so preveč lepe.

Neka italijanska igravka pa o tem meni takole: »Le-pa dekleta čutijo popolno osamljenost. Odhajajo na sprejeme, premiere, v nočne lokale. Obkrožene so z ljudmi. In prav zaradi tega so osamljene. Nikdar jim nihče ne predlaga, da bi odšle v neko tiho mesto, kjer bi se lahko diskretno zabavale in odpočile. Vsakdo jih hoče pokazati, da jim poslužio kot okrasek. »Sanjam o fantu, ki ne bi imel avtomobila in ki bi me odpeljal v skromno restavracijo, kjer bi večerjala makarone, po večerji pa bi skupaj odšla v predmestni kino.«

Ce sta bili ti dve lepotici kdaj nesrečni, ob izboru na natečaju za lepoticco sveta tega nista pokazali

NESREČA V GOREČEM MORJU

Sorodniki in prijatelji potnikov v letalu na letališču v Rio de Janeiru so nemočni gledali, kako se je odigrala nenavadna letalska nesreča

Letalo DC-8 — 153 ton težak potniški reakcijski orjak — je z brzino 270 kilometrov na uro drvelo po stezi za vzletenje. Bilo je zvečer okoli tri četrti na enajst. Samo še tristo metrov je preostalo do konca steze, ko je pilot spoznal, da mehanizem za vzlet ne deluje. Poskušal je zmanjšati hitrost, vendar zaman. Velikan je drvel naravnost proti cistiernam z gorivom. Le nekaj metrov pred njimi je pilotu uspelo spremeniti smer in se jim izogniti. Letalo je zaoralo po trdi zemlji. Tenak openči zid, ki je obkrožal letališče, je letalo zlahka prebilo, vendar je pri tem izgubilo en motor. Na letalu je izbruhnil požar. Se nekaj desetim metrov in izginjalo je v morju.

MORJE GORI

Zaliv Guanabara na tem mestu ni globok. Letalo je najprej potonilo, takoj nato pa izplavalo na površino približno 500 metrov od obale. Gledavcem na obali se je takoj potem, ko se je dim nekoliko razkadal, nudi strasen prizor. Potniki so se vlekli iz trupa aviona in se

vzpenjali na krila ali kot obsejeni tekali po trupu. Obkrožal jih je plamen in niso imeli kam. Preden so na obali našli nekaj čolnov, je preteklo že precej dragocenih minut. Eden izmed potnikov se je sam rešil tako, da je pod vodo preplaval razdaljo med letalom in obalo in se tako izognil ognju. Ničesar ni znal povedati o nesreči. Zbranim je govoril: »Izgubil sem srajco in desni čevlji. Ne vem, ali je bilo v letalu ali dokler sem bil pod vodo.« Po desetih minutah je ogenj sam ugasnil in zavlada je popoln mrak. Medtem ko so pričakovali vojaške reflektorje, so uperili na kraj nesreče luči vseh motornih vozil, ki so bila na obali. Neki sofer se je vrgel v vodo in zaplaval proti letalu. Trikrat je preplaval razdaljo, vedno s po enim ponesrečencem.

Rešili so vsega skupaj 72 potnikov in 11 članov posadke. Na pot jih je odšlo 105.

PANIKA MED POTNIKI

Član posadke je povedal: »Panika je nastala šele tedaj, ko je letalo naletelo na zid. Ljudje so se za-

čeli prerivati k izhodu. Prehod med sedeži je bil hitro zatrpan, zato so se začeli prerivati in padati. Može so klicali svoje žene, matere otroke. Se hujša panika je nastala, ko smo se znašli v vodi. Le s težavo smo uspeli odpreti dvoje vrat.

Kaj se je pravzaprav zgodilo?

Od treh možnih vzrokov nesreče strokovnjaki menijo, da je najverjetneje, da je po sredi okvara v sistemu komand. Pred kratkim se je tako ponesrečilo tudi letalo tipa Boeing na pariškem letališču. Ker so pri nesreči v brazilskem letalu ostali živi pilot in člani posadke, bodo ti zelo veliko lahko koristili pri raziskavi vzrokov nesreče in odpravi pomanjkljivosti, kar bo lahko preprečilo mnoge nesreče, ki bi se še utegnile pripetiti.

Piloti menijo, da bi morale biti steze daljše. Letališče v Parizu je dolgo 4 tisoč metrov, letališče v Rio de Janeiru pa 3 tisoč metrov. Piloti menijo, da je potrebno vsaj 5 tisoč metrov dolgo letališče, da se je mogoče izogniti nesreči.

Zene z dolgimi obrazi

Zene, ki so previtke, imajo navadno tudi potegnjene obraze. Potruditi se morajo, da s pričesko popravijo in dajo obraz več okrogline. Izogibale se bodo dolgih las, ki bi padali na obraz. Prav tako si jih tudi ne bodo strogo počesale v zaviteh na vrhu glave. S tem bi še bolj poudaril ioster izraz obraza. Najbolj primeren je kratka pričeska. Lasje padajo lahko globoko na čelo, v višini sredine obraza naj bo pričeska najširša. Če nosite klobuk, se boste izognile visokemu, ozkemu klobuku, ki bi še podaljšal obraz. Priporočljive so širše oblike klobuka, pod katerim bo obraz videti nežnejši. Se nekaj — tista, ki ima že izrazito ostro, dolgo brado, se bo izogibala V-izrezov. — Nosite obleke z majhnimi, rablo zaokroženimi ovratniki. Če imate že obleke s trikotnimi vratnimi izrezi, si privežite pisan šal okoli vratu, ki bo ustvaril mehak prehod od vratu k bradi. — Obraz bo tako videti bolj poln in mlad. Poskusite!

Vitamini

Telo ne bi bilo zdravo, če s hrano ne bi uživali tudi potrebnih vitaminov.

Vitamin A varuje kožo in sluznico. Precej ga je v mleku, maslu in živalskih maščobah. Veliko vitamina A vsebujejo ribje maščobe. V povrtini, npr. korenju, zelju in solati — ga je tudi precej.

Vitamin B je važen za rast organizma. Je v mleku, beljaku, v vseh vrstah sadja in zelenjave, v mesu in jetrib.

Vitamin C varuje telo pred skorbutom in delno varuje telo pred nalezljivimi boleznimi. Veliko vitamina C je v povrtini, divji zelenjavi, limonah, pomarančah, šipku in papriki.

Vitamin D varuje pred rahitisom. Je v mleku, rumenjaki in ribjem olju.

Vitamin E opliva na delovanje mišic in žlez z notranjim izločanjem. Vsebujejo ga rastlinska olja.

Kostim s krznenim dodatkom, ki poudari ženskost in je primeren za jesenske dni

MODNI NAKIT

Zenska je v preteklosti nosila samo pravi — dragoceni nakit ali pa raje nič, če tega ni imela. Tudi današnja žena sicer ceni dragoceni nakit in tudi želi imeti nekaj res lepega. Je zvesta nezapisanemu pravilu, da ne nosi brezvrednostnih prstanov. Zaveda se pa vloge dekorativnega, modnega nakita, ki poživilja njeno garderobo: ogrlice, gube, zapestne gube, zaponke in rutke.

Kostimov, puljev in oblek filigrana ne bodo pristojale si kar ne moremo več zamisljati brez dodatnih okraskov. Vendar pozor, nikdar ne bodite pretirano radodarne v obešanju nakita. Ogrlica in uhani, ki se dopolnjujejo, so lahko očarljivi dodatek k obleki. Če pa dodamo še zaponko, je verjetno odveč in vse skupaj je lahko videti ceneno. Prekoračena je dovoljena mera in naš trud, da bi bile videti elegantne, je zaman. Kroj, barva, vzorec dekolte določajo, ali bomo imele ogrlico, uhane, zaponko ali samo zapestnico in zaponko.

Če si ne moremo privoščiti k vsaki obleki določenih uhano, si bomo izbrale uhane, ki ne bodo upadljivi in jih lahko nosimo k več oblikam. Dobro se vedno pogledimo v ogledalo in kritično presodimo učinek modnih dodatkov.

Ogrlica iz umetnih biserov se verjetno najde skoraj v vsaki skrinjici za nakit današnje žene. Vendar kako pogosto se jo nosi k neprijetni obleki ali celo sportnemu pulju. Čeprav je ogrlica umetna, ni pravilno, da jo nosimo k obleki iz grobega sportnega blaga ali cenejo potiskani poletni obleki. Prav tako zapestnice iz

Mali nasveti

● Madeže, ki jih povzročil trava, odpravimo iz volnenega blaga z mlačno vodo in milom, iz platnenega s spiritalom in kropom, iz svile pa z benzinom.

● Krpe za mazanje parketa hranimo v dobro zaprti pločevinasti škatli. Tako ne postanejo trde in jih lahko zmeraj znova uporabljamo.

OTROK - EDINEC

Ali je nujno, da je edinec razvajen. Ne, s pravilno vzgojo prav gotovo dosežemo, da otrok ni egoističen in se prilagodi družbi. Otroka moramo že zelo zgodaj pustiti na igrišče za otroke, da pride tako v stik z vrstniki. Navačajte ga, da bo rad posodil lopatice, žogo ali kako drugo ljubega igračo drugim otrokom. Zgodaj ga naučite deliti. Naj mu bo razumljivo, da bo od vsake tablice čokolade ali zavojčka bonbonov ponudil še drugim. Pošljite ga kmalu v vrtcu se bo privadil na red in na odnos z vrstniki. Vstop v šolo mu zato ne bo težak in življenje v razredu razumljivo. Nikdar ga ne razvajajte in mu ne ugodite vseh želja. Čeprav vam gre težko «ne» od usi, se navadite pri otroku tudi te besede. Pozneje ga pustite, da se bo vključil v kak krožek ali pionirsko organizacijo.

Mora imeti stik z vrstniki in svoje osamljenosti ne bo nikdar čutil.

KAKO SKRBITO ZA TAPETE

Marsikatera gospodinja je z žalostjo ugotovila, da so tapete, ki jih je skušala očistiti z mokro krpo, postale popolnoma progaste in razmazane. Tapet nikoli ne čistimo mokrih, razen če imamo posebno pripravino — proti vodi odporne tapete. Navadne tapete razprašimo samo s suho čisto krpo.

Zelo zamazane tapete očistimo tako, da natresemo na krpo nekaj drobne ovsene moke in z njo zdrgnemo umazano mesto. Nato še prebršemo s čisto krpo. Rijaste madeže odpravimo s tapet s pomočjo mehke radirke. Radirka ne sme mazati in madeže enostavno poradiramo.

PRANJE GLAVE

Da so lasje lepi, jih je treba negovati in redno umivati. Zmotno je mnenje, da prepogosto umivanje lasem škoduje. Paziti moramo le, da je umivalno sredstvo dobro in ne premočno. Lase si najprej zmocimo; če pa imate suhe lase, jih še prej zmasirajte z dobrim lasnim oljem. Na mokre lase ulijte nekaj umivalnega sredstva in lase dobro zdrgnite. Ko bo pena gosta, ni več umazanih na glavi. Nato lase temeljito izperite s toplo vodo in delno osušite s toplo brisačo. Nato si jih razčesite in navijte. Pričeska

vam bo dlje držala, če si prej lase natrete z limono (če ste blondinka) pivom ali krepilom za lase (dobite v drogeriji). Pri navijanju bodite natančni; konci las morajo bi-

ti lepo podviti. Če vam prvič ne uspe, se ne jezite preveč, saj vas bo šele vaja izučila. Ko so lasje suhi, jih razčesite, narahlo stopirajte in prečesite.

Bonboniera namesto rož

Zgodi se, da nam gosti prinesejo namesto cvetlic bonboniero. Morda ne vemo, ali bi jo takoj odpri in ponudili ali bi jo spravili.

Zadostuje, če se zahvalimo in odstranimo ovojni papir,

čeprov že slutimo, kaj je v zavilku. Ni potrebno, da bi postregli s prejetimi bonboni, saj prejete knjige tudi ne bi takoj prelistali in prebrali gostom kakšen odlomek.

23.

filmski festival v Benetkah

Burt Lancaster v »Ptičarju«

Dremajoči lev

Ko so se priprave za letošnji filmski festival v Benetkah bližale koncu in je bilo znanih že vseh štirinajst filmov, ki jih je žirija sprejela v uradni del programa, so bili obeti svetovnega filmskega občinstva veliki. Imena Pasolini, Leopoldo Torre-Nilsson, Godard, Kubrick Welles, da omenimo samo nekatera, so objubljala kvaliteto, ki ne more razočarati. Toda 30 let potem, ko so ga fanfare na Lidu prvič zbudile iz sna, letošnji štirinajstnevni festival filmske umetnosti ni mogel popolaoma prebuditi beneškega leva. Zakaj festival, katerega simbol je, ni izpolnil pričakovanj. Predvsem pa se je izkazalo, kako tvegano je vsako napovedovanje favoritov: tako rekoč vsa težko pričakovana dela so razočarala, medtem ko so nekateri skoro neznan avtorji najprijetneje presenetili.

Gostitelji — Italijani so se udeležili festivala s tremi filmi. Za dva izmed njih so ves čas priprav za festival delali veliko reklamo in jima obetali najvišja priznanja — prodrl pa je le tretji. Rossijev »Črno meglo« so uvrstili takoj na prvi večer (po otvoritvi, ki je bila kljub praznim sedežem v dvorani obetajoča — mirna, brez hrupa in brez zvezd, če odštejemo Gino) z očitnim namenom, da bi takoj spočetka presenetil festivalsko občinstvo in obrnil pozornost k italijanskim delom. To bi jim mogoče tudi uspelo, če ne bi bilo Antonioni. Rossijev film je namreč kljub modernemu izrazu, moderni psihologiji in idejam preblizu Antonioniju (toda od njega siromašnejši za tisto briljantno dovršenost), da bi mogel presenetiti in uspeli. Pač pa je odkril odlično igro doclej malo znanega Enriquea Marie Salerna.

NEFILMSKI PASOLINIJEV FILM

»Mamma Roma« Piera Paola Pasolinija, velikega naprednega italijana, književnika, je beneški festival pričakal kot favorita. Projekcija je sta se udeležila sama Antonioni, in Visconti. Glavno vlogo rimske prostitutke, ki zaman poskuša dati svojemu sinu boljše življenje, je igrala Anna Magnani. — In vendar — film ni uspel. Ne da bi razočaral Pasolini kot Pasolini, razočaral je film kot film: bil je samo prenos in ilustracija Pasolinijevih idej, Pasolini književnik je preglašil Pasolinija režiserja. Zal, celo silovita igra Anne Magnani je bila pod ravni njenih velikih stvaritev (Mimogrede: Pasolinija so zaradi tega filma v času festivala postavili na zatožno klop, a je bil oproščen obtožbe.)

Cisto tiho je prišel na festival Valerio Zurlini z »Dru-

žinsko kroniko« — in odnesel pol »Zlatega leva«, čeprav mu po »Deklici s kovčkom«, ki jo je lani pokazal v informativni sekciji, ni nihče pripisoval dosti upanja. Toda Zurlini je prišel zadnji večer, videl presenečeno občinstvo in zmagal.

Toda za oba najvišja, čeprav ne izredno visoka, vrhova festivala so poskrbeli Francozi. Najprej Jean-Luc Godard s filmom »Živeti svoje življenje«, seveda z Anno Karino. To je preprosta in trpka pripoved o vsakdanji zgodbi mlade, lepe in siromašne Nane, dekleta s pariškega pločnika. Razmišljanje o tem, kako je včasih med krepostjo in prostitucijo samo majhen korak, in o tem, kako veliko ceno je treba plačati zanj. Godard sicer ni dosegel moletstva »Do zadnjega diha«, pač pa posebno nagrado festivala.

Drugi vrh pa je bila »Thérèse Desqueyroux« Georgea Franjuja z Emmanuelle Riva in Samljem Freyem v glavnih vlogah. Film je odlično prenos istoimenskega romana Françoisa Mauriac, ki je za film tudi napisal scenarij. V nasprotju z Godardom je to povsem tradicionalno delo, toda to le iz potrebe snovi odgovarjajočega stila. Emmanuelle Riva pa si je z vlogo v tem filmu priigrala nagrado za najboljšo žensko vlogo.

NESREČNA »LOLITA« IN SREČNI LANCASTER

Za noben film na festivalu niso delali take reklame kot za ameriško »Lolito« Stanleya Kubricka po slovitem, nekdanj tako napačnem romanu Vladimira Nabokova o odnosih med profesorjem in učenko. Morda je zato ta zgolj enostranski prenos romana še toliko bolj razočaral. Predvsem pa od Kubricka nismo pričakovali tako konvencionalnega filma brez osebne pečate, tako holly-

woodskega filma v polnem pomenu te besede. In njegovo odkritje Sue Lyon — ni veliko odkritje, pač pa je odkritje filma odlična igra Jamesa Massona, ki vse do konca ni imel resnega tekmeča v »moški konkurenci«. Toda...

Nagrado mu je tako rekoč izpred nosa odnesel Burt Lancaster za svojo vlogo v drugem ameriškem predstavniku na festivalu — »Ptičarju iz Alcatraza« Johna Frankenhelmerja. Sicer pa je ta film o Robertu Stroudu, ki je preživel v samici 43 let in našel tam novo življenje v proučevanju ptičjih bolezni (po resničnem dogodku) povsem konvencionalen in nič več kot solidno obrtniško delo.

Sovjetska zveza se je prav tako predstavila z dvema filmoma. »Ljudje in zver« Sergeja Gerasimova niso ogrele festivalnega občinstva. Ogromne dimenzije tega »filmskega romana«, ki traja polnih 190 minut, pač niso bile v sorazmerju z umetniško silo njegovih ustvarjalcev. Zato pa je očaralo lirčno nežno, sveže, toplo in iskreno »Ivanovo otroštvo« Andreja Tarkovskega. Zanj je doclej neznan Tarkowsky dobil najvišje priznanje festivala — z »Družinsko kroniko« si deli beneškega »Zlatega leva«.

Vrsti festivalskih razočaranj se je na žalost pridružil tudi Argentinec Leopoldo Torre-Nilsson, ki sicer velja za najboljšega južnoameriškega režiserja, toda njegova »omemoracija« — kljub vedno zanimivemu filozofskemu razmišljanju o številnih obrazih resnice — ni veliko delo — manjka mu iskrene umetniške sile in globine, vse preveč je le plod hladne rutine.

Pod kriteriji beneškega festivala sta bila tudi angleški predstavniki »Cas pre-

skušnje« Petera Glenvilla (kljub odličnim igravcema Laurenceu Olivieru in Simone Signoret) in japonska »Blazna listica« Toma Uebida.

Ker festivalskih presenečenj — Loseyev »Eve« in Wellesovega »Processa« po neskončnih pripetijah ni bilo, je po razdelitvi nagrad v soboto zvečer dremajoči mogočni beneški lev lahko spet trdno zaspal v upanju, da ga bo festival prihodnje leto s pogumnimi, svojega pokrovitelja vrednimi filmi popolnoma prebudil iz sna.

NEURADNI DEL

Ceprav velja — »ne drezaj v leva, dokler spi« — naj si čisto potihlo (tako kot se je tudi odvijal) ogledamo še neuradni del programa. Retrospektivna sekcija je z antologijskim izborom prikaza-

la nastanek ameriškega zvočnega filma. V informativni sekciji se je poleg nekaterih repriz z drugih letošnjih festivalov, npr. »Okusa po medu«, »Electre« in »Cleo«, pojavilo tudi nekaj filmov, ki bi bolj kot marsikateri drug zaslužili vstop v konkurenčni del programa. To velja predvsem za Reichenbachovo pripoved o življenjskih sanjah in življenju bokarja — »Tako veliko srce« in pa za odličnega Zemanovega »Barona Münchhausena«, o katerem smo že pisali. V informativni program je zadnji trenutek prispelo tudi Bulajičevo »Vzkipele mesto« in kljub temu poželo aplavze v dvorani in ugoden odmev pri kritiki.

Končno se je v poluradni konkurenci za novo ustanovljeno nagrado za prvo samostojno režirano delo pomerila deseterica mladih režiserjev iz osmih držav. Žirija je podelila to priznanje skupaj Američanu Franku Perryju za »Davida in Lizo« in Argentinecu Fernandu Virri za »Poplavljenec«.

DUŠAN OGRIZEK

Prizor iz nagrajenega sovjetskega filma »Ivanovo otroštvo«

Prva je bila cenen posnetek deklice, ki sva jo videla popoldne — Mary Drover. Verjetno je imela na sebi svojo praznično obleko in se smehljala s tistim otrdelim smehljajem iz zadrege, ki spremilja dosledno vse priložnostne posnetke. Druga je izvirala iz dražjega ateljeja: Kazala je damo sivih las, z visokim kožuhočinastim ovrtnikom. Najbrž je bila Miss Rose, ki ji je Asherjeva dolgovala zahvalo za zapuščino in za lokal. Tretja slika je bila že zelo stara in obledela. Na njej je bil upodobljen mlad par. Oba v staromodni obleki. Stala sta tesno drug ob drugem, roko v roki, on z rožo v gumbnici in nekaj slovesnega je ležalo na teh obrazih.

»Najbrž poročna fotografija,« je dejal Poirot. »Ali vam nisem rekel, Hastings, da je včasih morala biti lepa?«

Prav je imel. Čeprav jo je staromodna obleka in čudna frizura delala malce smešno, je kljub temu kazala res lepe poteze. Bila je nedvomno lepa. Ogleдал sem si še drugo osebo poleg nje. Skoraj nemogoče je bilo spoznati v tem krepkem, svežem možu z vojaško držo telesa propadlega Jeana Asherja. Poklical sem si v spomin podobo krmeljavega, starega pijanca in izčrpano, vello lice mrtve žene in sem se zgrozil nad neusmiljenostjo časa.

Iz tega prostora so vodile stopnice v prvo nadstropje, kjer je bilo dvojne sobe; prva je bila prazna, najbrž je bila spalnica gospe Asherjeve. Preiskala jo je že policija, pa jo je pustila v prav takem redu, kot je bila. Nekaj starih poginjal na postelji. V omari perilo, dokaj zakrpano, v drugem predalu kuharski recepti, broširan roman »Zelena oaza«, par novih nogavic, ganljivih v svojem blešku umetne svile, dvojne figurice na omari: pastirček in psiček s kosmatim, zavilanim repom. Na steni ob vratih črn dežni plašč in pletena jopica — to je bila imovina gospe Asherjeve.

Papirje, če jih je kaj bilo, je očitno vzela policija.

»Ubogo revše,« je zamrmral Poirot. »Pojdiva, Hastings, tu ni ničesar za najle!«

Zenski so psovke začuda kar onemele na ustnih. Naglo je stopila z zadnje stopnice, si brž uredila frizuro in popravila krilo: »Prosim, gospod, stopite dalje! Ali ne bi hoteli malo sedeti?« Zelo majhna soba je bila prenatrana z ogromnim, težkim pohištvom. Zmožala sva se v sobico in sedla na tofo, ki je bila trda kot kamen.

»Saj mi oprostite, da sem bila nekoliko nevljudna,« je dejala ženska. »Ne bosta mi verjela, gospoda, kako silno vsiljivi so tile pojniki: sesalci za prah, svilene nogavice, prašek proti moljem in taka ropotija, vrata bi vam najraje vlomili — in vsi vam drdajo: Mrs. Fowler sem, Mrs. Fowler tja.« Poirot je spretno ujel ime: »Trdno upam, Mrs. Fowler, da boste ugodili moji prošnji?«

»Toda saj ne vem...«. Tistih pet funtov ji je lebdelo pred očmi, zapeljivo in vabljivo... »Seveda sem dobro poznala Mrs. Asherjevo, toda o tem pisali...!«

Poirot je seveda pohitel in ji dopovedoval ter zagotavljal, naj mu pove samo nekaj podatkov, vse drugo da bo že on sam uredil.

Ta zatrdjevanja so ji vtila pogum in iz njenih ust se je vsula toča spominov in pridig, sumničnej, dvomov in domnev.

»Cisto sama zase je vedno žvela, to je res, ta Asherjeva. Posebno ljubezniva ni bila, kar je res, je res, saj to so vsi vedeli, toda saj je morala toliko prestati v svojem življenju, ta uboga para, prav vsakdo jo je pomiloval! Njen mož bi bil že zdavnaj spadal za mrežo in zapaha! Saj ne, da bi se ga bila Asherjeva bala, o ne, to prav zares ne; ah, kje pa, ko pa je bila pravi pravcati hišni zmaj, prava coprnica, če je začela vrletti svoj kolovrat v brezobnih ustih! Oh, ta da bi ostala komu kaj dolžna? Če se je koga lotila, ga je obrala do kosti! No da, toda vrč gre tolikokrat po vodo, da se razbije. In kolikokrat ji je rekla: 'Le pazite se, ta dedec vam bo še enkrat vrat zavil! Zapomnite si moje besede!' No, in ali se ni res natanko tako zgodilo, ti moj ljubi bog, uboga revica! In ona, stanuje čisto zraven, pa ni ničesar slišala! Od silje je to! Res bi se človek smedel!«

Medtem ko je vsa zadihana lovila sapo, ji je vpadel v besedo Poirot in povprašal: »Ali ni Asherjeva večkrat dobivala neka nenavadna

pisma — brez podpisa, raznamovana le s črkami ABC ali podobno?«

Obžalovaje je Mrs. Fowlerjeva zanikala: »Zem, kaj mislite! Anonimno se pravi temu. V takih pismih je polno takih stvari, ki človek ne govori o njih javno in zardi pri njih, ko jih čita. Ne verjamem, da bi bil Asher kaj takega pisal.« Njegova žena ji ni nikdar pripovedovala o tem, da bi bil kdaj to storil. »Kako mislite? Vozni red — pri nji? Ne, nikoli ni nobenega videla pri nji. Da bi ji kdo katerega poslal po pošti? Ah, kje nek! Prav gotovo bi ji bila Asherjeva to povedala! Ko je dekletu prišlo in dejalo: 'Mati, tamle pri sosedih je pa vse polno policije,' sem se zelo prestrašila. In ko sem potem zvedela, kaj se je zgodilo — tako vam povem, z enim samim prstom, če bi se me kdo dotaknil, bi me bil prekuccnil, tako vam povem! Dostikrat sem jo svarila: 'Moški, če je pijan, sem dejala, je kot volk, ki trga ovce.' No, in unor je to kar potrdil.«

Globoko je zajela sapo, ko je nehala s poročilom.

»Nič ne videl Asherja, da bi bil prestopil prag lokala, se mi zdi?« je vprašal Poirot.

Mrs. Fowlerjeva je prezirljivo pihnila skozi nos. »Prav gotovo se ni dal nikomur videti!« Kako pa je prišel gospod Asher v trgovnico, ne da bi ga pri tem kdo videl, tega seveda ni

pojasnila. Zada ni bilo nobenega vhoda in Asherja so večinoma vsi v okolici vsaj na videz poznali.

»Toda viseti ni hotel in se kajpada ni nikomur pokazal.«

Poirot je še nekaj časa poslušal njeno branje, ko pa je Mrs. Fowlerjeva verjetno izblebelala vse, kar je vedela, je zaključil pogovor s tem, da ji je stisnil v roko pet funtov.

»Mnogo denarja za malo blaga, kaj, prijatelj, sem mu dejal, ko sva stopila na cesto.«

»Zaenkrat gotovo.«

»Mislite, da ve več, kot je povedala?«

»Dragi moj, zaenkrat smo v taki situaciji, da nič ne vemo, kakšna vprašanja naj zastavljamo. Kot otroci smo, ki se v temi igrajo slepe miši. Predse stezamo roke in grabimo v zrak. Mrs. Fowler nam je povedala vse, kar je mislila, da ve in še nekaj čenč povrhu. Morda nam bodo njeni podatki prišli še kdaj prav. Teh pet funtov sem naložil za prihodnost.«

Kaj je s tem mislil, nisem prav dobro razumel, vendar sem imel premalo časa, da bi razmišljal o tem, zakaj v tem trenutku sva treščila naravnost inšpektorju Glenu v roke.

DVA OBISKA

Inšpektor se je držal precej kisto. Vse popoldne je poskušal, kot nama je pripovedoval, sestaviti popoln seznam vseh tistih ljudi, ki so jih videli vstopiti v lokal.

»Pa niso nikogar videli?« je vprašal Poirot.

»O, pač! Tri visoke moške poluhajnega pogleda — štiri manjše s črtni brki — dve polni bradi — tri debeluhe — vse same neznanice — in vse temnih obrazov. Cudež, da ni nihče videl trope zakrikanih roparjev z revolverji!«

Poirot se je sočutno smehljajal. »Ali je kdo videl Asherja?«

»Ne. Tudi to mu govori v prid. Pravkar sem dejal pollejskemu komisarju, da spada zadeva pod Scotland Yard. Ne verjamem, da je storilec domačin.«

»Tudi jaz sem tega mnenja,« je resno pripomnil Poirot.

Preden smo se vrnili v London, smo naredili še dva obiska. Najprej smo obiskali Mr. Jamesa Partridgea.

Mr. Partridge je bil menda zadnji, ki je videl Mrs. Asherjevo živo. Bil je v njenem lokalu ob pol šestih.

Mali gospod, bančni uradnik po poklicu, je bil posušen možiček, s ščipalnikom na nosu. Izražal se je sila precizno. Hišica, kjer je stanoval, je bila natanko tako pedantno urejena in čista kot on sam.

»Gospod — ch — Poirot,« je dejal ob pogledu na vizitko. »Od inšpektorja Glana? Prosim, a čim naj vam ustrezem, gospod Poirot?«

»Kot slišim, ste bili vi, gospod Partridge, zadnji, ki je videl gospo Asherjevo še živo?«

Mr. Partridge je položil konice prstov skupaj, da so se dotikale in zrl na Poirota kot na sumljiv ček.

»To je pa pomembno vprašanje, gospod Poirot,« je odgovoril. Za menoj je dosti drugih ljudi kupovalo v Asherjevi trgovini.«

»Če je tako, se pa niso prijavili.«

Mr. Partridge se je nalahno odkaljajal. »Dosti je ljudi, ki se ne zavedajo svojih dolžnosti do skupnosti,« je pripomnil in pogledal prek svojega ščipalnika kot sova.

»Resnično, zelo resnično, je zamrmral Poirot, »vi pa ste se popolnoma prostovoljno javili pri policiji?«

»Kajpada! Ko sem zvedel za ogabno dejanje, sem si takoj mislil, da bi moji podatki utegnili biti koristni in sem takoj šel na policijo.«

»Zelo prav ste storili,« je slovesno pripomnil Poirot. »Bodite tako dobri, pa mi ponovite svoje podatke!«

»Z velikim veseljem! Bil sem na poli domov in točno ob pol šestih...«

»Oprostite, kako pa ste vedeli tako natanko, koliko je ura?«

Mr. Partridge je bil očitno nekoliko nejevoljen zaradi te prekinitve pogovora. »Cerkevna ura je ravno bila, pogledal sem na svojo in videl, da zaostaja za eno minuto. Takoj nato pa sem stopil v lokal Mrs. Asherjeve.«

»Ali ste bili stalni odjemavec?«

»Dokaj redno sem kupoval pri nji, ker je njen lokal na poti, kjer hodim v urad. Dva- do trikrat tedensko sem kupil pri nji tobak za pipo.«

»Pobljize niste poznali Mrs. Asherjeve? Ali veste kaj več o njeni preteklosti?«

»Nič najmanj! Razen redkih besed pri nakupu in priložnostnih opazk o vremenu nisem nikoli govoril kaj več z njo.«

»Ali ste vedeli, da je njen mož pijanec in da ji je večkrat grozil?«

»Ničesar nisem vedel o njem.«

»Po videzu pa ste jo poznali. Ali ste včeraj opazili na nji kaj posebnega? Se vam je zdela morda razburjena ali potrti?«

Mr. Partridge je pomislil. »Kolikor sem opazil, se mi je zdela ravno taka kot vedno.«

Poirot se je dvignil. »Hvala vam za vaše podatke, mr. Partridge!« »Ali imate morda kak vozni red ABC? Za vlak, s katerim bi se vrnil v London, bi rad pogledal.«

»Tamle za vašim hrbtom,« je odgovoril Partridge.

Na knjižni polici sta med nekaterimi drugimi knjigami stala vozni red ABC in Bradshawova knjiga kurzov.

Poirot je vzel v roke vozni red ABC in se delal, kot da nekaj išče, potem pa se je zahvalil Partridgeu in se poslovil.

Zakaj ljudje zaidejo

Ali ste že kdaj opazili, da zaprtimi očmi ne morete hoditi naravnost? Lahko brez skrbi stavite s prijateljem, da ne bo mogel iti preko ozkega mostu, a da se pri tem ne bi zadel v ograjo. Prav tako ne bo nikomur uspelo,

Prijatelji živali

Štirinajstletni Peter Raisson senečni direktor skupine je iz Južnoafriške unije je v Johannesburgu znan kot izredno sposoben dreser. Niti mesec dni mu ni potrebno za dresiranje psa, ki ga nauči najrazličnejših akrobacij. Ko je v njegovem mesu gostovala potujoča cirkuška skupina, se je Peter hitro sprijatelžil z levi in tigri. Pre-

senični direktor skupine je izjavil, da se tem zverem do sedaj razen krotitelja še nihče ni upal približati. Nenačnemu dečku je ponudil, da gre s cirkusom, kjer bo prejemal visoko denarno nagrado. Vendar je Peter to ponudbo odbil, češ da je lahko prijatelj samo čistim živalim, ki živijo na prostosti.

Takega prijatelja si lahko privošči sin živinozdravnika v Rodeziji. Oče je našel nepreskrbljenega mladiča in ga pripeljal domov. Ko bo odrasel, da bodo pustili na svobodo

da bi z zavezanimi očmi prišel do 30 metrov oddaljenega drevesa, čeprav bi si pot prej dobro ogledal. Vedno ga bo zaneslo v stran, največkrat v levo.

To zanašanje se v naravi vedno dogaja, če ne moremo z očmi nadzorovati svoje poti. Tako so na primer trije ljudje v megleni noči hoteli preko doline. Po dolgem tavanju so prišli spet na mesto, od koder so krenili na pot. Bila je zima in naslednji dan so po sledovih ugotovili, da so ponoči naredili tri kroge in se končno vrnili na prvoino mesto. Neki znanstvenik piše v svoji knjigi,

**mlada
rast**

da se je — tavajoč po puščavi v Tibetu — zelo razveselil, ko je našel v pesku človeške stopnje. Toda ko si jih je natančneje ogledal, je ugotovil, da so to njegovi lastni sledovi. Nekaj ur ni gledal v kompas in je hodeč v krogu prišel do svojih sledov.

Vzrok vsemu temu je nesimetričnost našega telesa. Skoraj 96 odstotkov ljudi ima desno stran obraza bolj izrazito kot levo. Desna roka je močnejša kot leva, prav tako tudi noga. Ker torej z desno stran obraza bolj izraže in če poti ne nadzorujemo z očmi, takoj zaidemo v levo. Pri levčarjih je stvar ista, le da te zamaša na desno.

Pionirji - iznajditelji

Člani društva iznajditeljev v Ljubljani menijo, da se v glavah dečkov in deklic skrivajo mnoge zanimive ideje, ki jih je treba podpirati in pravilno usmerjati. Zato so se odločili, da bodo ob za-

Najmlajši fotoreporterji

V glavnem mestu Japonske — Tokiu so pred kratkim pripravili prvo mednarodno razstavo fotografij najmlajših fotoreporterjev iz vseh koncev sveta. Razstavljalj so lahko le dečki in deklice do starosti 14 let. Sodelovalo jih je 200. Prvih osem nagrad so

dobili mladi fotografi iz Poljske, Japonske, Čehoslovaške, Koreje, Belgije, ZDA in Anglije. Med nagrajenimi je bila samo ena deklica.

**PESEM MALEGA
CIGANČKA**

Se pred šestimi meseci je mali francoski ciganček Ramungio živel s starši in enajstimi brati in sestrami v hišici na kolosih. Selili so se iz kraja v kraj. V tem času pa ga je slišal neki gostilničar, ko je pel, in ga povabil v Pariz. Sedaj je 11-letni deček postal »zvezda«. Pred kratkim je posnel svojo prvo ploščo in obiskal svojece, da skupaj z njimi proučavi ta veliki dogodek.

Za smeh

VSI OTROCI

Mimoidoči je vprašal Ivančeka: »Ali imaš brata ali sestrico?«

Ivanček mu je odgovoril — »Ne, jaz sem vsa otročad v hiši.«

MILO ZA DRAGO

Ko se je mama vrnila s trga, jo je Darko vprašal:

»Mama, ali ti je Mojca povedala, da nisem bil priden?«

»Ne, nič ni rekla. Zakaj pa vprašuješ?«

»Nič, mama, nič. Če je tako, tudi jaz ne bom povedal, da je razbila tisto vazo z omare.«

Dedek je »letel« na Luno

»Dedek, ne dremlji, mar ne veš, na Luno so satelit izstrelili, postajo za Mars bodo gori zgradili, pa tudi za druge planete! Dedek, kaj veš za atomske rakete? Z Alešem jo bova sama naredila, načrte sva zanj že v krožku dobila.«

Dedek se zdrami — zamaje z glavo:

»Ta reč vama vendar letela ne bo! Pa mamico, očka sta kaj vprašala?«
»Sva, sva, pa sta temu samo se smejala. Uhi! In tako govorila, pa naju plašila: da Marsovci takšne zelenice požro! A midva z Alešem — da bi to verjela! Prav midva — bova prva letela!«

Dedek še bolj zamaje z glavo:

»Vnučka kar tvezita, je že noro! Gotovo sta v polno luno zljala, ki lice presvetlo te dni je kazala. Zato vaju trka zdaj — trka in trkala vaju bo vse do mrka.«

A vnučka ne odnehata, še govorita, naprej in naprej še dedka učita: o kozmičnih žarkih, o luninih morjih, o radarju, o reaktivnih motorjih... Glej! Dedek že kima, že kima, verjame, dremotec na Luno ga prvega vzame!

J. F.

MLADI VEDEŽ

● V človeškem telesu je okoli 150 tisoč kilometrov raznih krvnih žil in žilic. Če bi jih sestavili eno za drugo, bi lahko štirikrat opasali Zemljo.

● Storklja je brez glasu. Edini glas, ki ga lahko povzroča, je ropotanje s kljunom.

● Paradižnik je danes zelo iskana zelenjava in sestavni del naše prehrane. Toda še pred 100 leti je prevladovalo mšljenje, da je plod paradižnika strupen.

● Povprečen človek lahko misli s hitrostjo 500 besed na minuto, medtem ko lahko izgovori okoli 100 besed.

● Modri kitji so največje živali na svetu. Odrasli kit dolga seže dolžino več kot 30 metrov in teže okoli 120 ton. To je približno teža petindvajsetih slonov ali stopenjast volov. Samo srce odraslega kita tehtja okoli 700 kilogramov, jezik pa okoli 4000 kilogramov.

● Jetra so najbolj toplo mesto v človeškem organizmu. Temperatura v njih znaša s hitrostjo 500 besed na minuto.

● Jetra so najbolj toplo mesto v človeškem organizmu. Temperatura v njih znaša s hitrostjo 500 besed na minuto.

● Modri kitji so največje živali na svetu. Odrasli kit dolga seže dolžino več kot 30 metrov in teže okoli 120 ton. To je približno teža petindvajsetih slonov ali stopenjast volov. Samo srce odraslega kita tehtja okoli 700 kilogramov, jezik pa okoli 4000 kilogramov.

● Paradižnik je danes zelo iskana zelenjava in sestavni del naše prehrane. Toda še pred 100 leti je prevladovalo mšljenje, da je plod paradižnika strupen.

● Storklja je brez glasu. Edini glas, ki ga lahko povzroča, je ropotanje s kljunom.

● V človeškem telesu je okoli 150 tisoč kilometrov raznih krvnih žil in žilic. Če bi jih sestavili eno za drugo, bi lahko štirikrat opasali Zemljo.

● Povprečen človek lahko misli s hitrostjo 500 besed na minuto, medtem ko lahko izgovori okoli 100 besed.

● RAZSTAVA LAHKOMISELNOSTI

Zadnjih nekaj let cvete v ZDA nova vrsta kriminala: varanje lahkomiselnih državljanov s pomočjo časopisnih oglasov. Prevarant na primer objavi v časopisu, da proti plačilu enega samega dolarja pošlje sredstvo proti plešavosti (v resnici pa pobarvano vodo). Na tisoče jih pošlje svoj dolar — in ko porabijo prvo steklenico, še drugega in tretjega. Ko končno uvidijo, da so prevarani, je goljuf že bogat.

V Washingtonu so pripravili razstavo predmetov, ki so jih zaplenili pri takih goljufih, da bi tako pomagali državljanom. Tam je na kupe raznih »radioaktivnih« zapestnic, »zdravil za vse bolezni«, aparatov za olajšanje raznih del itd.

● STARA ZGRADBA NAPRODAJ

V nekem lokalnem angleškem časopisu se je pojavil oglas z naslednjo vsebino: »Prodamo lepo staro zgradbo iz časov kralja Georga«. Zanimirani kupci so na svoje veliko presenečenje odkrili, da ponujena zgradba ni niti lepa niti stara in tudi to, da gre za mestno šolo, ki je nihče ni nameraval prodati. Oglas so objavili učenci te šole.

● LOV POD LEDOM

V Britanski Kolumbiji ob Tihem oceanu je v modi nov šport: podvodni ribolov v zaledenelih jezerih. Tam celo poleti pade temperatura pod minus 10 stopinj in zato jezera zaledenijo. Mladi športniki z žago naredijo v ledu luknjo in se skoznje spustijo pod ledeno ploščo in lovijo losose. Ribiči so zaščiteni z gumijasto obleko, le obraz imajo nepokrit.

— Saj sem ti rekel, da imaš premalo bencina!

BREZ BESED

LJUBEZENSKA IGRA

— Imate zelo radi presenečenja

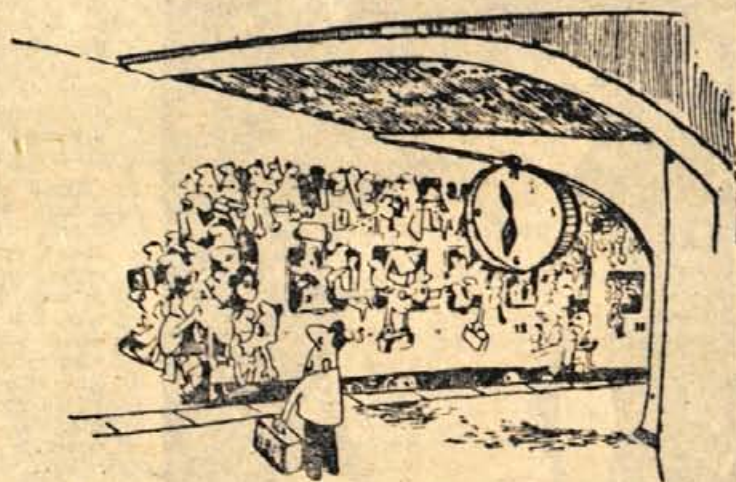
»Juhej, posadka podmornice naju je opazila!«

NA MORJU

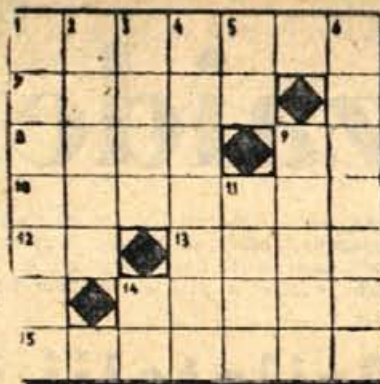

— Cene so pri nas pa zelo trdne

VELEOPTIMIST

»Pustite me, Imam rezervacijo!«

Križanka je magična, zato velja prva številka za opis vodoravno, druga pa za navpično:

1. 1. popularna igra z žogo, 7., 2. primitiven obrambni objekt, 8., 3. kurivo, ki ga pridobivajo na barju, 9., 14. znamka italijanskih kamionov, 10., 4. stanovanje z več sobami, 12., 5. avtomobilska oznaka Reke, 13., 11. sestavina čaja, 14., 9. izobrazba, 15., 6. zbornik, letopis.

Pred nekaj dnevi sem ugledal na ulici plakat z zelo umestnim napisom: »Sadje pred jedjo operite!«

Bil sem pripravljen še isti trenutek poslušati nasvet, toda ker nisem imel pri roki nobenega sadja, ga nisem mogel oprati.

V najbližji prodajalni sem kupil jabolko in slučajno prebral napis na zidu: »Preden začneš jesti, si umij roke!«

»To se pa res lepo sklada«, sem razmišljal na poti domov; hkrati bom opral tako prvo kot tudi drugo.

Tako se je začelo. V dvigalu sem na ogledalu opazil letak: »Pij samo prekuhano mleko.«

Vrnil sem se spet v mesto, da bi kupil mleko. Skuhal sem ga. Umil roke. Potem opral jabolko. Zadovoljen sam s seboj sem pojedel jabolko, popil mleko in ugotovil, da je celoten obrok — vzeto na splošno — dobro potekal. Toda — zmotil sem se.

Naslednji dan se nisem počutil najbolje. Ko sem sedel v kavarni, sem prebral plakat: »Poboljšaj svoje kvalifikacije.«

Takoj sem začel z izboljševanjem svojih kvalifikacij, toda čez pol

ure sem naletel na poziv: »Uničuj gozdne škodljivce!« — ki je bil natisnjen na škatljici vžigalic. Ta poziv mi je končno uničil mir. Ko sem se z električnim vlakom pripeljal do gozda, sem opazil na zidu postaje parolo: »Spoznaj svoj rodni kraj!«

dile pred menoj.

Nič zato, sem se tolažil — ko bom uničeval gozdne škodljivce, bom obenem spoznaval tudi svoj rodni kraj. Na tak način bom prihranil tako čas kot tudi moč!

Gozdni čuvaj me je hitro vrgel iz gozda. Po vsej verjetnosti je

Žrtev reklame

Razžalosten sem se vrnil v mesto. Na srečo me je tam spet opogumil plakat: »Bodi mož!«

Odšel sem domov in si poskušal urediti misli. Tako raztresen sem vključil radio. Ta korak je bil usoden.

Nove in nove naloge so se grma-

menil, da so že vsi škodljivci uničeni. Še več — naložil mi je kazen.

— V kritičnih urah štedite električno energijo! — je nekdo strogo zapovedal na koncu oddaje.

Izključil sem radio, ugasnil električno luč in prižgal svečo, da bi pri trepetajoči svetlobi prebral ča-

sopis. Toda prvo, kar mi je padlo v oči, ko sem odprl časopis, je bil opomin: »Povečaj pozornost proti požarom!«

Hitro sem ugasnil svečo.

Naslednje jutro sem ugledal plakat z velikim naslovom: »Hrani denar v hranilnici!« glede na to, da je bilo moje materialno stanje po kazni, ki sem jo plačal gozdnemu čuvaju, več kot žalostno, te naloge nisem mogel izpolniti. Toda v trenutku je v moji glavi zableščalo upanje v obliki letakov, ki so jih v Marlaskovi ulici delili nekaki entuziasti. Tam je pisalo: »Redi prašiče čez zimo. Tako si lahko povečaš dohodke.«

Začel sem se ozirati, da bi zagledal kakšnega praseta. Toda vsi naporji so bili zaman.

Rešitev je prišla nepričakovano. Zbral sem vse plakate, lističe, škatlice od vžigalic, letake in jih z občutkom ogromnega olajšanja na duši odnesel v skladišče odpadkov. Na to me je opomnil napis, ki sem ga prebral na cigaretetni škatlici: »Zbirajte in vračajte star papir!«

Anatol Potemkovsky